

GEEN GOUD MAAR GOD

door
ALETTA HOOG

NIJKERK G.F. CALLENBACH

GEEN GOUD, MAAR GOD

DOOR

ALETTA HOOG

Geïllustreerd door P. VAN LOOY.

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

I.

HET OUDE VERHAAL.

't Was te Leiden, in 't najaar van 1619.

Voor een der klein-geruite ramen van een huis in de Kloksteeg staat een jongen van een jaar of twaalf.

Edwin, zoo heet hij, kijkt naar een paar jongens, die bezig zijn met stuiten, en wier schelle stemmen hoog opklinken in de stille steeg. Hij zou wát graag meedoen, maar dat mag niet van vader, want het is Zondag, „en den Sabbat moeten wij eeren,” zegt vader altijd. In de week heeft hij niet veel tijd voor spelen, want omdat zijn vader maar een arme wever is, moet Edwin ook al aan 't weefgetouw staan en meehelpen 't brood te verdienen voor moeder en de zusjes.

Al is hij geen Hollander, maar een Engelschman — bij die gedachte richt hij zich altijd fier op — zoo kan hij zich toch best verstaanbaar maken bij de Hollandsche jongens, als hij eens 'n enkele maal met hen speelt op straat. Maar 't Engelsch kent hij toch veel beter, want thuis spreken ze altijd Engelsch.

En Zondags, als zij gaan naar het groote huis, ook in de Kloksteeg, waar hun eerwaarde leeraar John Robinson woont, dan hoort hij lezen uit den Bijbel en in 't Engelsch bidden. Ook zingen zij de Psalmen, alles in 't Engelsch.

In gedachten hierover kijkt Edwin naar den overkant. Donker staan daar de zware muren van de oude

Pieterskerk in de vallende schemering. Naar die kerk gaan de Hollanders.

Edwin's moeder hangt den ketel te vuur onder de schouw, om 't water aan de kook te maken voor hun thee straks. 't Gerammel van den ketting en 't poken in 't vuur doet Edwin omkijken.

't Is al bijna donker in het lage vertrek, dat half kamer, half keuken is. Door 't schijnsel van het op-

De Kloksteeg te Leiden.

gloeiend vuur zijn de witte tegeltjes met de blauwe figuurtjes onder de schouw en aan weerszijden er van, nog wel te onderscheiden. Die tegels met molentjes, scheepjes en hoepelende jongens er op, zijn echt Hollandsch, evenals de wit geschuurde tafel en de zware stoelen met rechte ruggen en 't fijn-witte zand op den blauw-steenen vloer. Maar Engelsch is weer het groote ruige haardkleed, dat voor 't vuur ligt.

Edwin's ouders bewonen een paar kamers in dit huis, dat verder bewoond wordt door nog twee gezinnen van hun gemeente.

Vader zit bij de schouw in gepeins. Als moeder zich tegenover hem gezet heeft, de anders zoo bezige handen in den schoot, omdat het rustdag is, 's Heeren dag.... dan vraagt Edwin opeens, terwijl hij naar hen toegaat: „Toe, vader, moeder, vertel u nog eens van toen we in Engeland woonden en u vluchten moest, en waarom?”

„Alwéér jongen?” zegt moeder. Maar ze zegt het op 'n toon, alsof ze blij is, dat Edwin telkens weer vraagt om het oude, geliefde verhaal.

„Dan zal ik maar beginnen en moet vader 't vervolgen, als ik thee zet en brood snijd.”

Vader knikt. 't Schijnt hem ook niet onwelkom te zijn, zich nog eens te verdiepen in dien tijd. Komt het misschien, omdat hij juist zit te peinzen over een plan, dat nauw samenhangt met dien pelgrimstocht uit lang vervlogen dagen?

Edwin zet zich bij zijn ouders op 't haardkleed. De zusjes spelen zoet met haar pop in een hoek — die zijn nog te klein om belang te stellen in 't verhaal. Ze zijn er ook niet bij geweest, denkt Edwin, maar ik wel — al was hij dan pas één jaar en wist alles slechts van hooren vertellen.

„Eerst van Scrooby,” zegt hij nog, om moeder aan een goed begin te helpen.

„Ja, Scrooby, zoo heette ons mooie dorpje in Nottinghamshire, dicht bij Lincolnshire, waar 't riviertje de Idle door stroomt, dat onze weiden frisch maakte en waar onze koeien uit dronken. Want daar was vader landbouwer en de meeste anderen ook.”

„Maar meneer Brewster niet,” valt Edwin in.

„Nee, die was postmeester en woonde in 't oude heerenhuis, dat stond aan den grooten weg, die langs Scrooby liep en van Londen naar 't Noorden voerde. Hij zorgde, dat de koeriers van den koning versche paarden kregen, als zij voorbij kwamen met hun groote leeren brieventasschen, waarin zij de brieven naar Schotland brachten. Bij hem aan huis vergaderden we elken Zondag, om den Bijbel te hooren lezen en verklaren. Maar we deden 't ook wel eens in 't bosch of op een veld, want we durfden niet altijd op dezelfde plaats bijeen te komen, omdat de koning verboden had godsdienstoefening te houden buiten de kerk, zonder priester en gebedenboek en allerlei plechtigheden. En dat wilden wij niet meer, want wij wilden eenvoudig Gods Woord hooren.

Daar was de oude dominee Clyfton, die zoo mooi kon spreken, dat we heelemaal vergaten om er aan te denken, dat de soldaten van den koning elk oogenblik konden komen om ons gevangen te nemen. Want ja, dat kon. We wisten, als we ons hoofd bogen en de oogen sloten voor 't gebed, dat wanneer we weer opkeken, we de soldaten met hun geweer bij de deur konden zien staan om ons zóó gevangen te nemen.

Op 'n keer gebeurde het werkelijk en werden er eenigen geboeid naar de gevangenis gebracht. Hadden ze dan kwaad gedaan? Neen, 't was enkel, omdat ze zeiden, dat Jezus Christus het Hoofd van de kerk was en niet de koning, en dat ieder 't recht had God te dienen, zooals zijn geweten zei, dat het moest.

Toen kwam in Richard Clyfton, John Robinson en William Brewster de gedachte om heen te gaan naar een land, waar we vrijheid zouden hebben om God te dienen. 't Was hun of een stem tot hen sprak, net als tot Abram: „Ga uit uw land en uw maagschap naar

een land, dat Ik u wijzen zal." En ze spraken met ons over Holland, waar vrijheid van godsdienst was voor alle menschen — dat hadden ze gehoord van Hollandsche wevers, die niet ver daar vandaan werkten, en ook hadden reizigers 't wel verteld in het Posthuis van Brewster. Bij de schouw in het Posthuis praatten wij er over, of we daarheen zouden gaan. We vonden 't allemaal wel heel naar om ons dorp en ons huis en de heuvels rondom Scrooby te verlaten en het riviertje de Idle, waar we als kinderen in gevischt hadden en de weide, waar we gespeeld hadden, nooit weer te zien, en de smidse, waar onze grootvaders reeds hun paarden lieten beslaan — maar het kon niet anders, want de koning had bedreigd: „Ze zullen weer net gaan denken als ik, anders jaag ik ze 't land uit.”

We besloten te gaan en begonnen te pakken.

't Was in 't najaar van 1607. Jij was nog geen jaar oud. En we trokken in groepjes, sommigen te voet, anderen rijdend of per boot door Lincolnshire naar de zeehaven Boston. Daar zou een kapitein ons met zijn schip wachten en overbrengen naar Holland.

„Maar dat was 'n gemeenerd!" valt Edwin moeder in de rede.

„Ja, hij was een verrader. Hij had ons geld voor den overtocht aangenomen en toen we aan boord waren en voor de veiligheid onder in 't schip waren gegaan, verwachtten we, dat het anker zou gelicht worden en de zeilen geheschen. Maar in plaats daarvan hoorden we 't geplas van riemen in 't water, en even later luide stemmen op 't dek.

„Wie zouden dat zijn?" vroegen we.

We bleven niet lang in onzekerheid. Soldaten van den koning waren 't. Ze namen ons gevangen, zetten ons in open booten en roeiden ons terug naar de stad.

Want al had de koning gezegd, dat hij ons 't land uit zou jagen, toch wou hij ons niet latengaan. Een heele maand moesten we gevangen zitten in donkere cellen onder 't gerechtsgebouw. Toen kwamen we weer vrij, op zeven na, onder wie onze ouderling Brewster was. We konden weer naar huis gaan; maar 't goed, dat we bij ons hadden, werd ons afgenomen. 't Was een treurige terugkomst in ons dorp, midden in een heel kouden winter."

„Maar u ging tòch weer en nu komt 't van Holland,“ zegt Edwin. Hij vindt het zoo prettig om te weten, wat er komt en 't dan tòch weer te hooren.

„Ja,“ zegt moeder, opstaande, „maar dat zal vader vertellen.“

En vader gaat voort:

„Ja, 't volgend voorjaar probeerden wij 't weer. Nu vertrouwden we geen landsman, maar onze leiders knoopten kennis aan met een Hollandschen schipper in Hull, die daar met zijn schip lag en in Zeeland thuis hoorde. Ze maakten een overeenkomst met hem, en hij zei, dat we maar niet bang moesten zijn, hij zou 't wel klaar spelen. Ergens tusschen Grimsby en Hull zou hij ons op een stille plaats aan de kust aan boord nemen. Tegen den afgesproken tijd werden de vrouwen en kinderen met de bagage daarheen gestuurd in een kleine bark. Wij, mannen, zouden over land gaan. De bark was er één dag vóór 't schip van den Hollander aankwam, en omdat de zee erg ruw was en de vrouwen veel van zeeziekte te lijden hadden, werd de bark in een inham gebracht, waar ze bij laag water vast raakte. Den volgenden morgen kwam het schip, maar nu moest de bark wachten op hoog water. Wij liepen op 't strand en de Hollander

En vader gaat voort: „Ja, 't volgend voorjaar probeerden wij 't weer.

stuurde al vast een boot om ons te halen. Maar toen de eerste boot vol aan boord was gebracht, en op 't punt was om anderen te halen, ontdekte de schipper een grooten hoop, te paard en te voet, met hellebaarden, geweren en andere wapenen, want het heele land was

opgestoot om ons te vangen. Toen de Hollander dat zag, riep hij: „sacramente!” lichtte het anker, heesch de zeilen en weg!

Maar wij, die aan boord waren gekomen, waren in groote zorg over onze vrouwen en kinderen, die we gevangen zagen nemen.”

„Moeder en ik ook?” vraagt Edwin.

„Ja, jij en moeder ook. Maar de Engelsche overheid wist toch eigenlijk niet, wat ze beginnen moest met de vrouwen en kinderen, en toen we een poosje in Holland waren, stuurde ze jullie maar naar ons toe. En wat 'n reis hadden wij! 't Was vreeselijk, zoo'n storm! We zagen geen zon, maan of sterren gedurende zeven dagen en nachten. We werden heelemaal uit den koers gedreven in de richting van Noorwegen. Zelfs geharde zeelui schrikten van de golven, die over ons schip sloegen, zoo hoog waren die.

Maar zelfs toen verloren we ons geloof niet. Toen 't water van de golven, die over ons schip sloegen, ons in mond en ooren liep, en de matrozen schreeuwden: „We zinken! We vergaan!” toen riepen wij: „Maar Heer, Gij kunt redden! Gij kunt redden, o Heer!”

En nog, terwijl we dit riepen, bedaarde de storm, de golven werden minder hoog, en we kwamen in de haven van Amsterdam, wel met gebroken masten en gescheurde zeilen, maar toch behouden, tot verbazing van velen.

Wat keken we vreemd op, toen we te Amsterdam kwamen! Hoe anders zag 't er daar uit dan in ons dorp met z'n heuvels en weiden met witte schapen en rood-bonte koeien! Eerst die dokken, die windmolens en dan al die schepen uit Engeland en Frankrijk, Italië en Turkije, tot zelfs uit Afrika toe, zoodat je er, ik weet niet, hoeveel talen hoorde! En dan die hooge,

dikke muren rondom de stad, met poorten en torens en schietgaten, waar de Hollandsche soldaten hun kogels door mikten op den vijand, als hun stad belegerd werd. En op de wallen liepen deschildwachten heen en weer, gewapend met piek en musket.

En wat vonden we het druk in de straten! Zware zakken droegen de poorters op hun rug, en op de markt zaten de Hollandsche vrouwen met klompen aan, achter haar stalletjes met allerlei koopwaar. Ze waren ook allemaal zoo heel anders gekleed dan wij Engelschen. Alles was ons vreemd. Maar we vonden er toch ook Engelschen en die hadden een kerk, waar wij Zondags ook kwamen.

„En nu komt 't van 't vrouwtje met den stok,” zegt Edwin.

„Ja,” zegt vader lachend, „'t is jammer, dat je toen nog niet zoo'n bengel was als je nu bent, want dan had je zeker ook wel eens 'n tik gehad. Want ze had altijd een berkenroede bij zich, Zondagsmorgens in de kerk, en ze zat bij de kinderen, en wie van de kinderen niet stil zat, die kreeg een tik, zoodat ze groot ontzag voor 't vrouwtje hadden. Maar 't was toch een lief oudje, en ze kon uitstekend zieke kinderen verzorgen. Jou heeft ze ook eens verzorgd, toen jij ziek was, en moeder ook.”

„En toen ging u naar Leiden, is 't niet, vader?”

„Ja, we hadden 't allemaal erg arm in Amsterdam, en we dachten, dat Leiden voor ons een betere stad zou zijn om in te wonen. Daarom hebben toen honderd van ons een verzoek gericht tot de magistraten van Leiden, om ons hier te mogen vestigen.

Toen we hier twee jaar woonden, heeft onze leeraar John Robinson het groote huis in de Kloksteeg gekocht en sinds dien tijd zijn we daar elken Zondag

bijeengekomen om Gods Woord te hooren lezen en verklaren. Nooit behoefden we bang te zijn verjaagd te worden. De menschen hier zijn altijd goed voor ons geweest, en ze vertrouwen ons, ook de bakkers en andere neringdoenden, als we niet dadelijk geld hebben om te betalen. En tòch”

Vader is weer in gepeins verzonken en staart in 't vuur.

„Wát, vader?” vraagt Edwin.

„Toch is er veel tegen om altijd hier te blijven. Als jullie hier opgroeit, zal je geen Engelschen blijven, maar langzamerhand Hollanders worden. Onze taal zal je verleen. Velen van ons worden hier steeds armer ondanks ons harde werken, alles is ook zoo duur door den oorlog. En dan”

Vader houdt even op, want een zingende en joelende troep jongelieden komt opeens de vredige Zondag-stilte in de Kloksteeg verstoren.

„Ja, dát ook velen hier ontheiligen den Sabbat, de jongelieden zijn zoo bandeloos, en dan — gisteren avond is 't op onze vergadering nog gezegd: „we hebben hope en ijver, dat wij ook in die ver gelegen streken der wereld het Evangelie van Christus' koninkrijk kunnen verbreiden.

„Wáár, vader, wáár?”

„In de Nieuwe Wereld, mijn zoon.”

„In 't land, dat Columbus ontdekt heeft? Zouden we dáárheen gaan?” vraagt Edwin opspringend met schitterende oogen.

„Misschien, als God wil.”

„O vader! daar kunnen we avonturen hebben!” roept de jongen opgewonden. „Daar zijn Indianen, Roodhuiden! ik heb er verleden op straat van hooren vertellen en daar is goud te vinden!”

„Maar als wij gaan, dan zoeken we geen goud, maar God,” zegt zijn vader ernstig.

En 't stemt zoo plechtig, dit gezegde van vader, dat Edwin als vanzelf opziet naar het stuk lucht, dat hij naast de hooge Pieterskerk zien kan. En daar juist schittert een ster met gouden glans.

Zijn vader ziet ook die ster. En zij spreekt hem van 't zoeken van onvergankelijk goud . . . van de dingen, die Boven zijn.

II.

DE NIEUWE PELGRIMSTOCHT.

Elken Zondagmorgen ging Edwin met zijn ouders en zusjes naar „'t Huis met de Groene Deur,” — zoo noemden zij het groote huis in de Kloksteeg, waar dominee Robinson woonde.

Boven woonde hij en beneden was een groote kamer, waar kerk werd gehouden.

Ze kenden elkaar allemaal, die er kwamen. En Edwin kende ze ook en wist, wat voor werk zij in de week deden: weven of handschoenen maken of kousen breien — of ze bombazijnwerkers waren of goudsmeden of timmerlieden.

Hij kende William Bradford, die bombazijnwerker was, maar ook student, daar hij aan de nieuwe Universiteit studeerde. En ouderling Brewster, die een drukpers had en boeken drukte, welke hij naar Engeland stuurde, en die zoo knap was in 't Engelsch en andere talen, dat hij les mocht geven aan zoons van rijke heeren in Leiden.

Maar behalve om er kerk te houden, kwamen de

ouderen in de volgende weken telkens bijeen in 't Huis met de Groene Deur, en wel om te spreken over 't groote plan, waar vader dien avond al iets van gezegd had tegen Edwin, nadat hij en moeder het oude verhaal verteld hadden.

Edwin wist, dat het alles was over den nieuwen pelgrimstocht, dien ze wilden ondernemen, naar de Nieuwe Wereld, door Columbus ontdekt. Als hij aan 't weefgetouw stond, dacht hij er aan. En 's nachts droomde hij van die onbekende wereld aan de overzij van den Oceaan, waar zij een nieuw vaderland zouden gaan zoeken.

Nu wist hij ook, waarvoor twee gemeenteleden naar Engeland waren geweest en vroeger ook al twee. Dat was allemaal om met een Compagnie te onderhandelen over het kolonisatieplan, om geld er voor te leenen en toestemming te verkrijgen van de Engelsche regeering.

Er werd veel en ernstig gebeden in die dagen, om Gods wil te weten in deze zaak. En dominee Robinson hield een toepasselijke preek.

Zij kregen toestemming, om zich te vestigen in Noord-Amerika, bij de monding van de rivier de Hudson.

Toen werd besloten, dat de jongste en sterkste leden der gemeente het eerst zouden gaan.

Met welk een spanning hoorde Edwin alles aan! Zouden vader en moeder daar bij zijn? Zouden die ook gaan? Vurig wenschte hij het.

Ja, vader en moeder besloten er toe. Edwin was overgelukkig. Nu was hij niet alleen een Pelgrimzoon — nu zou hij zelf een Pelgrim zijn!

Met nog meer belangstelling — omdat hij nu zeker wist er zelf bij te zullen zijn — hoorde hij van de verdere toebereidselen. Dat de Speedwell, een

klein schip van zestig ton, gekocht was en in Holland uitgerust werd om hen naar Southampton te brengen.

Daar zou het zich voegen bij een grooter schip, de *Mayflower*, waar landverhuizers uit Engeland op zouden zijn, en dan zou het samen gaan, naar 't Westen heen!

Ging dominee Robinson niet mee?

Neen, die zou bij de rest van de gemeente te Leiden blijven. Maar ouderling Brewster en William Bradford wel. Die zouden de leiders zijn.

Met al die toebereidselen gingen maanden voorbij, en 't was al zomer, toen Edwin zijn moeder hielp bij 't inpakken van hun kleeren en al wat ze mee zouden nemen.

Nu was er geen tijd, om 't oude verhaal te vertellen van 't weggaan uit Scrooby. Nu was 't veel echter! Nu ging hij 't zelf meemaken: den nieuwen pelgrimstocht!

't Was een heldere Juli-dag van 1620, toen zij allen voor 't laatst samen gingen naar 't Huis met de Groene Deur. Dominee Robinson hield een afscheidspreek.

Toen gingen allen uit het koele huis naar de zonnige straat en liepen naar de Nonnenbrug, waar booten gemeerd lagen. Daar gingen de Pelgrims op met enkelen, die hen weg zouden brengen tot Delfshaven, onder wie ook dominee Robinson was.

De touwen werden losgemaakt — er werd afscheid genomen en vaarwel gewuifd . . . en langzaam glêden de booten door 't stille water van den Vliet en zag Edwin voor 't laatst de wallen van Leiden.

Langs weiden met grazend vee, langs windmolens en dorpjes ging 't tot Den Haag. Toen naar Delft en eindelijk na vele uren varen, kwamen zij aan Delfs-

haven. Daar in de haven lag een schip met den naam „Speedwell” er op.

Dat was 't schip door de Pelgrims gekocht en daar zouden ze mee van Holland naar Engeland varen en van daar naar de Nieuwe Wereld.

Zoo was 't plan, maar het kwam anders uit.

III.

DE GROOTE REIS.

Velen van de Pelgrims konden niet slapen in dien korten Juli-nacht. Ze waren zoo vol van de groote reis en hadden elkaar nog allerlei te zeggen. En de jongens, zooals Edwin, die wel sliepen, droomden al van hooge zeeën, van schipbreuk en landing op vreemde kust.

Vroeg in den morgen gingen ze aan boord van de Speedwell.

Nu kwam het moeilijke oogenblik van scheiden. Vaders moesten afscheid nemen van hun zoons en moeders van haar dochters. Velen schreiden. En ook Edwin's jongenshart was bewogen, toen de eerwaarde leeraar John Robinson met hen neerknielde en hen allen in een vurig gebed opdroeg aan 's Heeren hoede en zegen.

Het getij, dat op niemand wacht, riep. De zeilen werden geheschen, de matrozen maakten het schip los, de musketiers losten een paar schoten in de lucht, en de Speedwell deinde op 't water. Weldra was er van de kade en de wuivende menschen niets meer te zien.

Het schip begon meer te deimen — het voelde den golfslag van de open zee. Het liep Zuidwest, het Kanaal door, tusschen Dover en Calais, langs Folkestone en 't eiland Wight, tot het aan Southampton kwam.

Daar werden de Pelgrims langer opgehouden dan hun welkom was. Eerst 15 Augustus zeilde de Speedwell met het grootere schip, de Mayflower, de haven

De Mayflower en de Speedwell in de haven van Dartmouth.

uit. De Pelgrims waren over de twee schepen verdeeld.

Na een paar dagen varen, hoorde Edwin, die met zijn ouders op de Speedwell was, den kapitein zeggen: „Het schip heeft een lek, we moeten naar de haven van Dartmouth om het te laten maken.”

Het werd geseind aan de Mayflower en beide schepen wendden den steven naar Dartmouth toe. Daar werd de Speedwell hersteld, de scheepsbouwers verklaarden, dat het schip nu wel den Oceaon over kon en de

twee schepen voeren de haven van Dartmouth uit.

Dag in, dag uit werd nu gevaren, totdat de kapitein van de Speedwell weer met de tijding boven kwam: „'n Lek !”

„Ik geloof, dat er een lek in zijn moed is,” zei een der Pelgrims spottend, „hij wil liever terug, want hij is bang om den Oceaan over te steken.”

Maar de kapitein hield vol, dat er een lek was en er zat niets anders op voor beide schepen dan terug te keeren naar de dichtstbijzijnde haven. Dat was de haven van Plymouth.

De Pelgrims, die op de Speedwell waren, gingen op de Mayflower over, behalve eenigen, die ook geen moed meer hadden.

6 September zeilde de Mayflower alleen uit.

Ze zaten nu duchtig opgepakt ! Meer dan honderd passagiers plus de bemanning, in een schip, dat weinig meer was dan een groote visschersschuit van nu. Wat waren de kooien nauw en klein ! En wat was 't benauwd onder in 't schip, als bij slecht weer alles gesloten moest worden !

En 't slechte weer kwam, toen zij zoowat halverwegen den Oceaan waren. De wind begon te fluiten door 't want — de golven kregen schuimkoppen.

„Witte paarden — dat beteekent storm,” zei een matroos tot Edwin. „Allo ! naar beneden, jong !”

De zeilen werden ingehaald. Hoog werden de golven opgezweept door den wind, die van uur tot uur heviger werd, tot er een vreeselijke storm woedde. De groote Atlantische golven stroomden over 't dek, en het schip trilde.

Hoog werd het schip 't eene oogenblik opgeheven en dan weer neergesmeten in donkere, kokende waterdiepten, die dreigden het te verzwelgen.

De luiken waren gesloten en de Pelgrims hokten bijeen in de benauwde ruimte tusschendecks, waar het donker flauw verlicht werd door een walmende lantaarn. Velen werden ziek. 't Was er ook zoo benauwd en dan telkens die schokken, waardoor zelfs jongens van de been rolden. En ze voelden het water langzaam komen door de naden der planken en het doorweekte hun kleeren.

Opeens hield alle gepraat, geklaag en gesteun op, door een zoo hevig gekraak, dat het wel leek, of 't schip midden doorbrak.

De hoofdbalk was verbogen en geknakt door 't geweld van den storm. Middenships was die balk. De kapitein ging op onderzoek uit. Hij en zijn zeelui zagen dadelijk, dat er groot gevaar dreigde, als die balk verder doorboog en dan de zijden van 't schip niet houden kon.

Met een ernstig gezicht besprak hij de zaak met zijn zeelui. Brewster en Bradford, Edwin's vader en nog een paar, kwamen er bij staan. Edwin ook. Die had tusschen de mannen door weten te glippen en niemand lette op hem. Zoo kon hij alles hooren.

„Zou 't niet beter zijn, zelfs nu nog terug te keeren?” vroeg een der Pelgrims.

„Neen,” antwoordde de kapitein, „dat is niet geraden. We zijn nu al halfweg den Oceaan, 't zou net zooveel tijd nemen om terug te keeren als verder te gaan. We moeten dien balk zien te maken.”

Daar kwam een van de Pelgrims met een groote ijzeren schroef aanzetten, die hij uit Holland mee had genomen.

„Dat is prachtig,” zei de scheepstimmerman.

Met vereende krachten werd de balk weer in zijn fatsoen gebracht en gemaakt met de schroef.

Nu moest het insijpelende water nog gekeerd worden. Dat deden ze met teer.

Vreemd klonk te midden van al 't rumoer en 't razen van den storm, opeens het geschrei van een klein kind. Er was een jongetje geboren. Zijn vader heette Stephen Hopkins. Het knaapje werd „Oceanus” genoemd, omdat hij geboren was midden op den Atlantischen Oceaan.

Een van de Pelgrims kon 't tusschendecks niet langer uithouden, waar een man ternauwernood recht op kon staan en waar geen versche lucht binnen kwam. John Howland heette hij. Ongemerkt wist hij op 't bovendeck te komen. Maar zoodra hij er was, kwam er een stortzee en sleurde hem mee in de golven. Half bedwelmd door den slag en bijna verblind door 't schuim der golven, rekende hij zichzelf al verloren.

Op dat oogenblik voelde hij een touw over zich vallen. Een der maststrengen was gebroken en hing in zee. Hij greep het touw, zooals een verdrinkend man zich aan een stroohalm vastgrijpt — en klemde zich er krampachtig aan vast, terwijl hij nu eens hoog opgeheven, dan weer diep neergesmaakt werd.

De zeelui keken over de verschansing, zagen tot hun verbazing, dat hij nog leefde en aan 't touw hing. Met groote moeite wisten zij hem in te halen en tot ieders verbazing werd hij gered en zat weldra weer tusschendecks. Met schitterende oogen luisterden Edwin en de andere jongens toe, terwijl hij vertelde hoe 't gegaan was.

Bijna negen weken waren voorbijgegaan, sinds de Mayflower de haven van Plymouth uitgezeild was, toen Edwin den man op den uitkijk hoorde roepen: „Land ho!”

Allen liepen naar de verschansing en tuurden naar 't westen.

„Dáár! ja dáár! kijk, land!”

„'t Lijken wel de Hollandsche duinen,” zei er een, wijzend op de zandige heuvels, die daar in 't Novembergrauw lagen.

„Ja, maar kijk, ik zie boomen, het is dicht begroeid met bosch,” zei een ander.

Het land, zooals het daar lag, had den vorm van een sikkkel.

„Welk deel van de kust zou dit zijn?” werd aan den kapitein gevraagd.

„Ik denk, dat het Kaap Cod is.”

Verscheidene Pelgrims keken ernstig, toen zij dit hoorden. Zij hadden gehoopt te landen op een veel beter gedeelte van de kust, te Manhattan, bij de rivier de Hudson, waarvoor zij toestemming hadden zich te vestigen. Kaap Cod lag noordelijker.

De kapitein, die dit wist, wendde het schip dien koers uit. Maar na eenige uren kwamen ze tusschen gevaarlijke zandbanken. Daarom overlegde hij met de Pelgrims, wat het beste was. Het begon al donker te worden en verder te varen tusschen die zandbanken en tegen een stevige November-bries op, was daarom niet geraden.

Daarbij kwam nog, dat eenige Pelgrims ziek waren door het lange verblijf in die benauwde ruimte en door gebrek aan versche groente en frisch drinkwater.

Er werd dus besloten daar te ankeren, en met een sloep en een boot de kust te verkennen om te zien, waar de beste plaats was om zich te vestigen.

Toen het anker was uitgeworpen, vielen de Pelgrims op hun knieën en dankten den God des hemels, Die hen geleid had over den wijden en wilden Oceaan.

Het was 10 November 1620.

De groote reis was ten einde.

Maar het einde van die groote reis was het begin van een niet minder groote onderneming.

IV.

OP VERKENNING UIT.

Toen Edwin den volgenden morgen met vader over de verschansing keek, zag hij, dat hun schip rustig voor anker lag in een prachtige, natuurlijke haven. Zoo groot was die haven, dat ze honderden schepen had kunnen bergen.

„Kijk, vader, wat is dat?” riep Edwin.

Een fontein van water met wit schuim rees op uit zee en viel daarin weer terug. Even later weer een en nog een.

„De walvisschen spuiten,” zei een matroos.

„Wat jammer, dat we geen harpoenen hebben, dan hadden we zoo'n paar walvisschen kunnen dooden en wat 'n traan hadden we dan gehad! Die hadden we naar Engeland kunnen sturen en zoo hadden we al de onkosten van deze reis goed gemaakt, want die traan is zoo kostbaar.”

Zoo werd er gepraat over wat ze hadden kunnen doen. Maar ook over wat ze zullen doen. Ja, ook daarover, over hun toekomst in 't nieuwe vaderland, hoorde Edwin vader en de andere mannen praten.

„We moeten ons nauw aaneensluiten in dat vreemde land, waar wilden wonen,” werd er gezegd.

„Ja, eensgezind zijn. Vooraf alles regelen, hoe we het zullen doen en wie ons besturen zullen.”

En ze gingen naar de kajuit. Inkt, pen en papier werden voor den dag gehaald. Nog eens werd er druk gesproken en overlegd . . . ja, zóó moet het. En toen werd er geschreven en voorgelezen.

„In den naam van God, Amen. Wij ondergeteekenden, loyale onderdanen van onzen geeërbiedigden soevereinen heer, koning Jacobus — ondernomen hebbende ter eere Gods en ter bevordering des Christelijken geloofs, een reis om de eerste kolonie te stichten . . .”

Zoo begon het stuk.

Edwin kon niet alles onthouden en begrijpen, maar later legde vader hem uit, dat door dit stuk hun nieuwe kolonie eigenlijk is gesticht, nog eer ze voet aan wal hebben gezet en dat het een land zal zijn van vrijheid, waar ieder stemrecht heeft, en dat ook ieder er zal hebben „vrijheid om God te dienen.”

Vader en al de mannen teekenden hun naam onder 't stuk. Vier en dertig namen waren het. En John Carver werd tot gouverneur gekozen.

Terwijl de mannen zoo ernstig bezig waren, keken Edwin en de andere jongens en meisjes naar het land daar vóór hen en vroegen zich af, of de Roodhuiden, de Indianen, over wie ze zooveel gehoord hadden, misschien al op hen loerden, met hun strijdbijl in de hand, daar in die dichte bosschen?

Want de bosschen grensden vlak aan 't strand. Eiken en berken zagen ze, en rechte pijnboomen met donker-groene naaldenkruin, en hulst en andere struiken.

„Kijk eens, kijk eens, wat 'n vogels!”

Heele vluchten wilde eenden en ander gevogelte doorkliefdien de lucht, zoodat hun wiekslag een gon-

zend en kleppend geluid maakte. Telkens zagen de kinderen weer nieuwe zwermen komen.

Maar hun blijdschap hierover werd niet gedeeld door de ouderen, toen die weer op 't dek waren. Want dat die duizenden wilde vogels alle van 't Noorden naar 't Zuiden trokken, dat was een bewijs, dat de winter voor de deur stond, dat ijs en sneeuw op komst waren.

Er was geen tijd te verliezen, als ze vóór 't ergst van den winter een dak boven hun hoofd wilden hebben.

„Wilt ge bij de kust kruisen, opdat we een goede plaats uitzoeken om te gaan wonen?” vroegen de leiders van de Pelgrims aan kapitein Jones.

„Neen,” antwoordde deze, „dat doe ik niet. Ge hebt uw eigen zeilboot aan boord. Ge moet die in orde brengen en uw mannen kunnen zelf de kust verken- nen. Dan zal ik varen naar de plaats, die ge kiest, en zal u allen aan wal zetten.”

Het was Zaterdag, toen dit besproken werd.

„Maandag zullen we de sloep in orde maken,” zeiden ze.

„Maar wij gaan vandaag al op verkenning uit,” zeiden eenigen.

„Ja, wij ook, wij ook.”

Zestien waren 't, die zich aanmeldden.

Goed gewapend (want de Indianen konden wel op hen loeren) sprongen ze in de kleinere boot en roeiden naar de kust.

Edwin met zijn vader en eenige anderen keken hen net zoolang na, totdat zij de mannen de boot op 't strand zagen zetten, en hen zagen verdwijnen tusschen het geboomte.

Dien heelen dag waren allen aan boord van de Mayflower in spanning, hoe de zestien man het er af gebracht zouden hebben.

't Ging al tegen den avond en nòg waren ze niet terug. Toen . . . ja, daar kwamen ze tusschen de boomen te voorschijn, maakten de boot los, roeiden naar het schip en werden met vragen bestormd.

„Het land is vol zandheuvels,” vertelden ze, „zoo iets als de duinen in Holland. En er is ook heel veel bosch. Menschen hebben we echter niet gezien.”

Die Zondag was een echte rustdag en dankdag.

Hoe dankten zij God, omdat Hij hen over de groote wateren door storm en onweer gebracht had in de gewenschte haven!

Maandagmorgen begonnen de sloopstimmerlieden aan de sloep te werken.

„In een paar dagen hebben we die wel klaar,” zeiden ze.

Maar dat was mis. Door het slingeren van 't schip was de sloep zoo beschadigd, dat het heel veel tijd nam, eer ze klaar was om er mee uit te zeilen. Dag aan dag moest er aan gewerkt worden, met beitel en hamer, zaag en boor.

Dat duurde een paar ongeduldigen te lang.

„Wij gaan alvast,” zeiden ze. Weer gingen er zestien met de roeiboort naar het strand en liepen een eind langs de kust.

Hun aanvoerder was Miles Standish, een dapper krijgsman, die onder de Hollanders tegen de Spanjaarden gevochten had.

Opeens stonden allen stil.

Wat zagen ze daar?

Menschen! in de verte. 't Waren Indianen! Die

zetten 't op 'n loopen, zoodra zij de blanken bemerkten. Ze verdwenen in 't bosch.

Miles Standish en zijn mannen vervolgden ze, niet om hun eenig kwaad te doen, maar om te ontdekken, waar ze woonden en te probeeren vriendschap met hen te sluiten.

Ze volgden het spoor der Indianen in 't bosch, liepen heuvel op, heuvel af tevergeefs! Altijd wisten de Indianen zich schuil te houden.

Zoo waren de mannen tien mijl ver van 't strand gekomen. De zon stond al laag aan den horizon. Dien avond terugkeeren naar de Mayflower ging niet. Zij wilden 't ook niet, want ze hoopten het land nog verder te verkennen.

Miles Standish gaf zijn orders. Ze namen de bijlen ter hand, die over hun schouders hingen, hakten wat boomen om en bouwden er een soort barrikade of fort van. In de middenruimte legden zij een vuur aan. Daarop kookten zij hun eten en gebruikten het, terwijl zij plannen maakten voor morgen.

Om beurten zouden er dien nacht een paar op schildwacht staan en 't vuur aanhouden. Toen legden zij zich op den grond om te slapen. De sterren schitterden aan den Novemberhemel en de wind fluisterde in de boomtoppen.

Den volgenden morgen na hun ontbijt gingen zij verder op verkenning uit.

Zij vonden de sporen van een hert, en dat volgend, kwamen zij aan een frissche waterbron. Toen kwamen zij op een plek, waar boomen gehakt waren en enkel stronken uit den grond staken.

„Dat moeten de Indianen gedaan hebben.”

Wat verder op, vonden ze een stoppelveld. Hier had dus koren gegroeid. Weer wat verder was de grond

hier en daar ongelijk. 't Leek wel of er iets in begraven was. Ze groeven en vonden mooi-gevlochten en gekleurde mandjes met Indiaansch koren of Turksche tarwe er in.

„Dat zullen wé meenemen en op de Mayflower laten zien. Later zullen wij er de Indianen wel voor betalen,” zeiden ze.

En evenals de verspieders in 't land Kanaän, brachten zij van de vrucht van 't land en toonden die bij hun terugkomst op 't schip. Allen waren blij te weten, dat er koren greeien kon, dat er frisch water was en wild om te schieten.

Maar echt meenens werd het pas met de verkenning, toen de sloep klaar was. Met dertig koppen bemand zeilde die weg.

Na eenige dagen keerden zij terug, maar een goede plaats om te bouwen en te wonen, was nog niet gevonden.

6 December gingen er weer een tiental mannen met de sloep, onder wie ook Edwin's vader was. Wat zou Edwin graag mee zijn gegaan! Maar dat mocht niet. Geen jongens, enkel mannen mochten gaan. Dat vader er bij was, vond Edwin toch heerlijk, want nu zou hij er later wel alles van hooren. Vier matrozen en een loods gingen mee met de tien Pelgrims.

Deze vijftien hadden nog 't meest te vertellen, toen zij terugkwamen.

Uren lang voeren zij langs de kust, en het was zoo koud, dat het schuim van de zee aan hun jassen vastvroor.

Tegen den avond zagen zij een tiental Indianen bezig met een groote visch, een dolfijn. Wat verder landden zij. Van omgehakte boomstammen bouwden zij weer

een barrikade, zetten schildwachten uit en sliepen om beurten. De schildwacht zag de rook van 't vuur, dat de Indianen stookten, zeker om hun visch te braden.

Den volgenden morgen verdeelden zij zich. Eenigen bleven in de sloep en voeren langzaam langs de kust, terwijl de anderen het land in gingen om het te verkennen. Indianen zagen ze niet, hoewel zij 't gevoel hadden, dat die hen aldoor bespiedden.

Tegen den avond brachten zij de sloep in een kreek en kwamen weer bij elkaar. Ze maakten weer een vuur en een barrikade, en daar ze heel moe waren, gingen zij slapen.

Omtrent middernacht schrikten ze wakker door een hevig geschreeuw of gehuil. De schildwacht riep: „Te wapen! te wapen!”

Allen sprongen op, grepen naar hun geweer en losten een paar schoten in de lucht. Toen hield het geschreeuw op.

„'t Zijn zeker wolven geweest,” zeiden ze.

Ze gingen weer slapen. Om vijf uur 's morgens riep de schildwacht hen, omdat het hoog water begon te worden en de sloep dus straks uit kon varen. Het was nog donker. Zij vereenigden zich in 't morgengebed, en maakten het ontbijt klaar. Sommigen droegen alvast hun wapens naar de sloep, omdat het water toch nog niet hoog genoeg was.

Toen zaten ze neder om hun ontbijt te gebruiken. Opeens hoorden ze weer dat vreemde geschreeuw. Hetzelfde als 's nachts.

Een der mannen, die buiten de barrikade geweest was, kwam aanrennen en riep: „Mannen, Indianen! Indianen!”

Nog, terwijl hij dit riep, kwam een regen van pijlen op hen neer.

Vier hadden hun geweer nog niet weggebracht. Miles Standish loste het eerste schot, zoodra het hoofd van een Indiaan zichtbaar werd. De anderen renden naar de boot om hun geweren te halen en toen ze die gegrepen hadden, gaven ze vuur.

De Indianen sloegen op de vlucht, behalve één, een

„Ze zijn vergiftig.”

groote, moedige kerel, die van achter een boom al maar pijlen afschoot. Hij bleef er staan, totdat door een gewerschot de splinters van den boom hem om de ooren vlogen. Toen gaf hij een geweldigen schreeuw en sloeg ook op de vlucht.

Een paar man bleven achter om de sloep te bewaken. De rest vervolgde de Indianen nog een eindweegs, af

en toe schietend om de Roodhuiden te toonen, dat ze niet bang waren. Toen keerden zij terug.

De Pelgrims stonden stil. Eén van hen dankte God overluid, omdat Hij hen bewaard en bevrijd had. En die plaats noemden zij: „De eerste ontmoeting.”

Dit alles vertelden de mannen, toen zij terug waren op 't schip.

„Zie eens, dit zijn de pijlen, die ze op ons afschoten.” De pijlen werden getoond.

Ook Edwin's vader liet er hem een zien.

„Ze zijn vergiftig,” zei iemand, die er verstand van had.

„Wat zijn we dan bewaard, dat ze niemand getroffen hebben!”

En zij vertelden nog van een hevigen sneeuwstorm en dat ze bijna schipbreuk hadden geleden, maar dat ze geland waren op een eiland. 't Was toen Zaterdag. Den volgenden dag waren ze niet verder gegaan, want nooit wilden zij vergeten, dat ze zochten een land, waar ze vrijheid hadden God te dienen, en dus maakten zij den Zondag tot een dag van rust en baden God om hen te leiden.

„En Hij deed het,” zei Edwin's vader.

En zij vertelden van de goede haven, die zij vonden en hoe zij voet aan wal hadden gezet den volgenden dag, 11 December, op een grooten rotssteen, omspoeld door de golven.

„Dáár is 't goed land om te gaan wonen, en toen we hiervan zekerheid hadden, werden onze harten vertroost,” zei een der Pelgrims.

Weinige dagen later lichtte de Mayflower het anker en zeilde westelijk naar „de gewenschte haven.”

V.

HET NIEUWE VADERLAND.

Vol verwachting keken Edwin en de andere jongens en meisjes naar het land, waar zij voortaan zouden wonen.

Ook de ouderen waren vol verwachting.

„'t Land hier doet ons denken aan Scrooby.”

„Ja, net zulke heuvels.”

„En kijk, zulke boomen ook: berken en kastanjes en noteboomen.”

„En dan al die kleine riviertjes door de valleien.”

„'t Is of we in ons oude Engeland zijn.”

Zoo spraken velen, toen het nieuwe land bekeken werd.

Nu wisten zij opeens een naam er voor!

Nieuw-Engeland zou het heeten.

„En dan moet de stad, die we gaan bouwen, Nieuw-Plymouth heeten.”

Dat vond instemming.

En de rots, waarop zij 't eerst voet aan wal hadden gezet, den 11 December 1620, werd Plymouth-rots genoemd.

Toen het bepaald was, waar ze zouden gaan bouwen, gingen twintig man met bijlen er op uit.

„Zoo gauw mogelijk moeten we een huis hebben, waar we 's nachts kunnen blijven, zoodat we niet telkens naar het schip terug behoeven te keeren,” zei William Bradford.

Nu mochten groote jongens, zooals Edwin, ook mee. Die konden meehelpen.

Dien eersten nacht bleven ze maar onler den blooten

hemel — weer achter barrikaden van boomtronken en stukken boomstam.

De wind stak op en ging over in een storm.

De Mayflower lag te trekken en te rukken aan zijn drie ankers. Soms vreesden de matrozen, dat de touwen zouden knappen.

Een ijzige regen viel neer op de mannen en jongens in hun barrikade. En toen de grauwe ochtendschemering aanbrak, raasde de storm voort.

Het meegebrachte voedsel was bijna op, maar de sloep kon niet uitgaan om eten van 't schip te halen. Verder op den dag bedaarde de storm wat en kon voedsel gehaald worden.

De volgende dagen klonk bijslag op bijslag. De sterke mannen velden de boomen, en zaagden ze doormidden, en de jongens droegen de stukken weg.

Maar toen het Zondag was, rustten zij allen en werd er geen bijslag gehoord.

Toen klonk er in die stilte een vreemd gehuil.

„Dat zijn Indianen,” fluisterde er een.

„Dat is hun oorlogskreet.”

„Ze willen ons zeker bang maken en wegjagen uit hun land.”

„Zouden ze straks komen?”

Maar er volgde geen aanval op dien strijdkreet. Geen Indiaan liet zich zien.

Het was Kerstavond.

En Kerstmis kwam. Maar niemand dacht aan feest of rust.

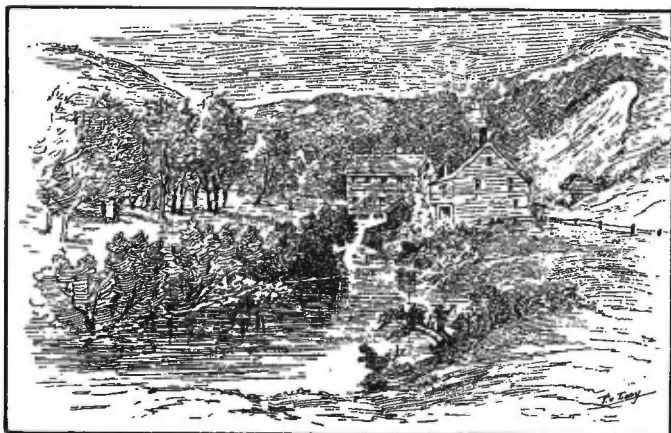
Er was haast bij 't werk, wilden zij spoedig beveiligd zijn tegen een Indianen-aanval en het gure jaargetij.

Boven op een heuvel maakten zij van hout een soort van platform. Met de sloep haalden zij een der ka-

nonnen van de Mayflower, trokken dat met veel moeite den heuvel op en plaatsten het op 't platform.

Dat deden ze om de Indianen te verschrikken. Want die loerden op hen, dat voelden zij wel, al konden zij 't niet zien, uit 't dichtst van het bosch.

Een beekje stroomde opzij van den heuvel.

De Stadsbeek.

„Daar langs zullen we onze huizen bouwen,” zeiden ze, „daar komt onze eerste straat.”

Daarom noemden zij het beekje „de Stadsbeek.”

Eerst één groot huis, dat moet meteen een fort zijn. En dan verder kleine huizen.

Om zoo weinig mogelijk huizen noodig te hebben, werden al de Pelgrims verdeeld in negentien families. De ongetrouwen zouden bij een familie inwonen. Elke familie moest z'n eigen huis bouwen.

Voor elk huis werd een plek aangewezen en door 't lot bepaalden zij welk stuk elke familie krijgen zou.

Wat gingen al de mannen en groote jongens zooals Edwin toen druk aan 't werk, terwijl de vrouwen en kinderen op de Mayflower bleven.

Na vier dagen was het groote huis al 'n heel eind op -streek.

Maar toen kwam voor de Pelgrims de allerdonkerste tijd.

De een na den ander werd ziek.

't Was zoo'n vreemde en vreeselijke ziekte: 'n soort pest of schurft.

Maandenlang hadden ze gebrekkig voedsel gehad. De visch, die ze vingen, was het eenige versche voedsel. Dan dat opgepakt zitten in de benauwde ruimte van het schip, en de vocht, waarvan ze veel te lijden hadden gehad. Velen hadden geen kracht om de ziekte te weerstaan en stierven. Telkens weer moest er een graf gedolven worden, dicht bij de rots, waar ze geland waren. Ze deden het bij nacht. En dan maakten zij den grond weer gelijk, bang, dat anders de Indianen zouden merken, dat er zoovelen stierven en ze de weinig overgeblevenen zouden overvallen.

De sterke, anders wat ruwe krijgsman Miles Standish, gedroeg zich in dien tijd als een zachte ziekenverpleger. Hij en Brewster bleven gezond en waren tot groote vertroosting van de anderen.

Edwin en zijn ouders kregen ook de ziekte, maar herstelden.

Slechts één en vijftig van de ruim honderd Pelgrims, die van Plymouth waren uitgezeild, zagen den eersten zomer in Nieuw-Engeland.

Toch werden ze niet ontmoedigd. Zij sterkten zich door 't lezen in den Bijbel en zongen hun psalmen. En bij allen tegenspoed bedachten zij, dat ze niet waren

gekomen om te zoeken aardschen voorspoed, maar geestelijk goed — geen goud, maar God

Wie beter was, ging dadelijk weer helpen bouwen. Zoo ook Edwin en zijn vader.

Dan gebeurde het wel in die winternachten, dat Edwin wakker werd van 't gehuil der wolven. 's Morgens vertelden de schildwachten van 't fort op den heuvel, dat zij in 't maanlicht de wolven hadden zien rondsluipen — zoo dichtbij kwamen de hongerige dieren. Soms zelfs vertoonden ze zich overdag, en daarom mocht geen der jongens ver weg gaan.

En wie ook rondslopen, loerende op de Pelgrims, dat waren de Indianen. Vlug en geluidloos als schaduwen gleden ze soms voorbij een Pelgrim, die op de jacht was en bespiedden het doen en laten van de blanke menschen. Die zouden zoo graag eens met hen gepraat hebben door teekens, omdat zij de taal der Indianen nog niet kenden. Maar dat lukte niet.

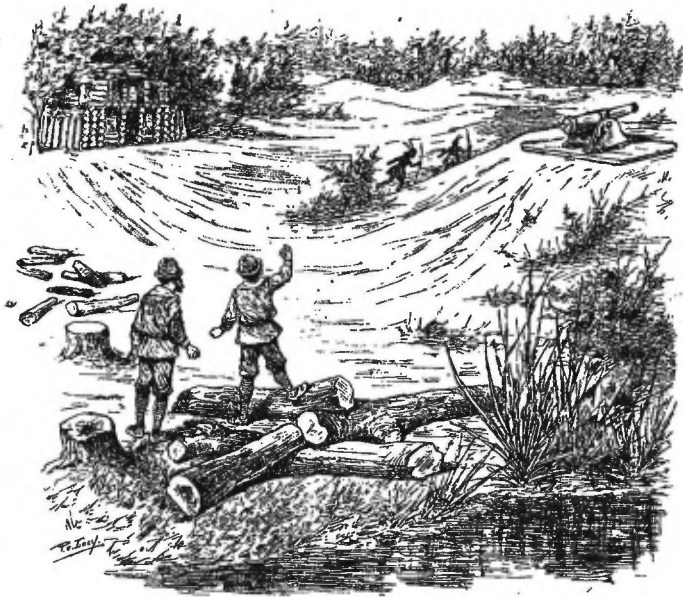
Op 'n keer lieten Miles Standish en Cooke, nadat zij aan 't boomen omhakken waren geweest, hun gereedschap liggen. 's Morgens was het gereedschap weg.

„De Indianen?” vroegen zij zich af.

Daar verschenen plotseling op den heuvel tegenover de Stadsbeek twee Indianen. Miles Standish en Stephen Hopkins probeerden hun door teekens te beduiden, dat ze vredelievend gezind waren en met hen praten wilden. Maar de Roodhuiden zetten het ijlings op een loopen.

„Zoolang als we nog geen vriendschap met ze hebben kunnen sluiten, moeten wij hun ontzag inboezemen door onze verdedigingsmiddelen,” zeiden de leiders der Pelgrims.

Daarom werden de andere vier kanonnen van de

... de Roodhuiden zetten het ijlings op 'n loopen.

Mayflower ook den heuvel opgesleept en op het fort geplaatst, naar den kant uit van de kust en van 't bosch, om elken mogelijken aanval af te weren.

VI.

VRIENDSCHAP MET DE INDIANEN.

Eindelijk was de lange, moeilijke winter voorbij en de lente gekomen.

Op een dag in Maart kwam één Indiaan, heel alleen het bosch uit, liep langs de beek en vertoonde zich

onverwachts te midden der huizen. Zijn zwarte haar was op zijn voorhoofd kort geknipt, maar het hing lang over zijn schouders. Hij had geen baard. Zijn eenige kleeding was een breede lederen gordel met franje er aan, die over zijn heupen hing. Zijn koperkleurige huid blonk in het morgenzonlicht. In de eene hand hield hij een boog, in de andere twee pijlen. Van een der pijlen was de punt afgebroken.

De gouverneur, John Carver, Miles Standish en William Bradford, stonden met Edwin's vader en nog een paar voor het groote huis, dat ze „het fort op den heuvel” noemden.

Regelrecht liep de Indiaan op hen af. 't Leek wel, of hij zoo het huis binnen wou stappen. Maar dat lieten ze toch niet toe. Hij kon eens een spion zijn.

Toen begon hij te praten.

Wát? Hoorden zij dat goed? Praatte hij Engelsch? Wel gebroken en vreemd uitgesproken, maar toch zoo, dat zij hem verstaan konden.

Dit was 't, wat hij hun vertelde.

„Ik heet Samoset. Ik woon niet in dit deel van 't land. Ik ben 't opperhoofd van een stam op Monhegan. Monhegan is een eiland tusschen twee rivieren. Engelschen kwamen daar met schepen om te visschen. Zij hebben mij uw taal geleerd.”

„Verleden jaar ben ik in dit land geweest,” ging hij voort. „Ik was met een Engelschman, kapitein Dermar heette hij. De naam van deze haven is in de taal der Indianen Patuxet, dat beteekent: „de Kleine Baai.” Vijftig volle manen is 't geleden, dat hier een pestilentie woedde. De menschen, die hier woonden, stierven er allen aan. Geen een bleef over. Het volk, dat hier 't dichtst bij woont, is de stam van Massasoit. Zestig krijgslieden heeft hij. Aan den kant van de op-

gaande zon wonen de Nansets. Dat zijn de lieden, die pijlen op uw mannen afschoten.”

Dien nacht bleef Samoset bij de Pelgrims.

Den volgenden morgen zei hij:

„Ik ga naar de Wampanoag-Indianen. Ik zal mannen van hun stam bij u brengen. We zullen beverhuiden voor u meebrengen.”

En Samoset verdween even stil en vlug, als hij gekomen was.

Den dag daarop kwam hij terug. Het was Zondag.

Dat was wat voor Edwin en de andere jongens, toen ze Samoset de heuvels af zagen komen met vijf andere Indianen! De jongens beefden van opwindning en namen de Indianen op, van top tot teen.

't Waren groote, gespierde kerels, met breede schouders en oogen als van een havik. Bij sommigen liep er een zwarte streep verf van 't voorhoofd naar de kin. Allen hadden hun gezicht geverfd in verschillende kleuren, met strepen. Hun zwarte haar, net als van Samoset, was kort geknipt aan 't voorhoofd, maar hing lang op hun schouders. Ze hadden een dierenvel om.

Op eenigen afstand van de huizen legden zij hun boog en pijlen neer. Dit ten teeken, dat zij in vrede kwamen. En zij brachten het gereedschap terug, dat Standish en Cooke in Februari in 't bosch hadden laten liggen.

„Om te toonen, dat we uw vrienden willen zijn, zullen we voor u zingen en dansen,” sprak Samoset in zijn gebroken Engelsch.

„Neen,” zeiden de Pelgrims, „dat willen we niet, want het is Zondag en dien dag gebruiken we om onzen God te aanbidden, en dan willen we ons niet met zulke dingen ophouden.”

„Wilt ge dan deze mooie beverhuiden van ons koopen?” vroeg Samoset uit naam van de Indianen.

„Nee, ook dat niet, vandaag koopen en verkoopen we niet.”

Toen gingen Samoset en de andere Roodhuiden heen.

.... deze mooie beverhuiden van ons koopen?”

En de Pelgrims gingen naar het fort op den heuvel, waar ze altijd kerk hielden.

Drie dagen gingen voorbij.

Den vierden dag, daar was Samoset weer. Nu had hij één man bij zich. Tisquantum heette die. Hij was de eenig overgeblevene van den Roodhuidenstam, die aan „de Kleine Baai” gewoond had. Toen de pestilentie zijn stam uitmoordde, was hij ver weg geweest, ver over de zee.

Niet alleen jongens zooals Edwin, ook de ouderen

luisterden met groote oogen toe, toen zij de geschiedenis van Tisquantum hoorden.

„Zeven jaar geleden,” zoo vertelde Tisquantum, „werd ik gevangen genomen door een Engelschman met drie en twintig andere Indianen. Hij wou ons als slaven in Spanje verkoopen. Ik ontvluchtte. Op een ander schip ging ik naar Engeland. In Londen werd ik de bediende van Sir Ferdinando Gorges. Later kwam ik bij een koopman in dienst. Ik ken al de straten van Londen, want ik woonde er jaren lang. Toen nam kapitein Dermar mij mee op zijn schip en bracht mij terug naar 't land, waar mijn stam woonde. Toen ik hier aankwam, negen volle manen geleden, vond ik niemand meer. Ze waren allen aan de pestilentie gestorven. Ik alleen ben overgebleven.”

Samoset en Tisquantum zeiden, dat ze gekomen waren met een boodschap van Massasoit, het groote opperhoofd van den machtigsten der Indianen-stammen.

„Massasoit en zijn krijgslieden zijn hier dichtbij. Hij wenscht met u te spreken.”

De gouverneur John Carver, William Bradford en de anderen begrepen dadelijk, dat er voor hen veel van afhing om vriendschap te sluiten met Massasoit, het machtige opperhoofd.

„Als hij onze vriend wordt, dan zullen al de stammen, die onder hem staan, ook onze vrienden worden,” zeiden ze tot elkaar.

En uur later zagen de Pelgrims Massasoit en zijn dapperen boven op den heuvel staan, ten Zuiden van de Stadsbeek. Tisquantum trad naar voren en riep:

„Wilt ge een afgezant sturen, die met het opperhoofd Massasoit spreken wil?”

Winslow, een der Pelgrims, die een geleerde was en ook veel gereisd had, trad naar voren, en zei, dat

hij gaan wilde. Hij wist, dat het een gevaarlijk iets was, maar moedig daalde hij af naar de beek, stak die op de doorwaadbare plaats over en beklom den heuvel. Zijn kuras had hij aan en zwaard en pistool in de hand. Ook droeg hij een geschenk voor 't opperhoofd.

Met ingehouden adem keken de jongens en meisjes en al de anderen naar hem, en zagen hoe hij, op den heuvel gekomen, omringd werd door de Indiaansche krijgslieden.

Winslow bood zijn geschenk aan. Massasoit raakte met de vingertoppen Winslow's kuras en zwaard aan.

„Ik wil dit koopen,” zei hij.

Winslow antwoordde hier niet op, maar zei:

„De gouverneur van de kolonie wenscht met u te spreken. Hij wil een verbond met u sluiten en handel met u drijven.”

„Ik zal gaan en met den gouverneur spreken,” antwoordde Massasoit.

Het opperhoofd zei tot Winslow, dat hij op den heuvel moest blijven met veertig der Indiaansche krijgslieden. Met de andere twintig zou Massasoit naar de kolonie gaan om met den gouverneur te spreken. Winslow moest daar als gijzelaar blijven.

De krijgsman Miles Standish met zeven musketiers daalden af naar de beek, en staande bij de doorwaadbare plaats, salueerde hij het opperhoofd, toen die de beek overstak.

Met Massasoit en zijn dapperen marcheerde toen deze eerewacht naar het fort op den heuvel.

Wat keken Edwin en de andere jongens naar de Indianen! 't Meest naar het opperhoofd. Die droeg om zijn hals een grooten ketting van witte beenderen. Aan een koord om zijn hals hing zijn jacht- en scal-

peermes. Zijn gelaat was donkerrood geverfd. Zijn dapperen hadden hun gezichten geverfd met lijnen en kruisen van wit en zwart, rood en geel. Sommigen droegen over de schouders het vel van een hert, wolf of bever. Anderen hadden niets om en de jongens zagen de gespierde armen en beenen en de koperkleurige huid.

Zoo kwamen dan de Indianen om te onderhandelen met de „Witmenschen, die van over de zee gekomen waren.”

In het fort op den heuvel hadden de Pelgrims de haardkleeden en kussens uitgespreid, die ze bij zich hadden. De gouverneur John Carver verwelkomde Massasoit en zijn mannen. Deze traden binnen en zetten zich neder om te eten met Carver en zijn raadslieden.

Na den maaltijd spraken zij over hun verhouding tot elkander. Deze drie dingen kwamen zij overeen:

Ten eerste: nooit zouden zij met elkaar vechten of elkander eenig kwaad doen.

Ten tweede: als een ander volk een van hen aanviel, dan zou de ander den aangevallene te hulp komen.

Ten derde: wanneer zij het over iets niet eens waren, zouden zij bijeenkomen om samen te overleggen, en ze zouden ongewapend komen.

Dit was het eerste verbond van de nieuwe republiek, die gesticht was in de kajuit van de Mayflower. Het was een verbond van vrede. En nimmer, tijdens het leven van de witte en roode broeders, die het sloten aan de kust van Plymouth Baai, in 't voorjaar van 1621, is de vrede verstoord.

VII.

WAT ER VERDER GEBEURDE.

Al lang had de kapitein van de Mayflower verlangd met zijn schip naar Engeland terug te keeren.

Zoodra dus de huizen klaar waren en ook de vrouwen en kinderen het schip verlaten konden, zei hij: „Nu ga ik.” En hij maakte alles in gereedheid voor de terugreis.

Op den dag van afvaart, kwamen al de Pelgrims aan de kust.

De kapitein gaf zijn orders, de matrozen lichtten het anker, de zeilen werden geheschen, de Mayflower deinde op het water.

Een laatst vaarwel werd toegeroepen, met zakdoeken gewuifd, nog een boodschap meegegeven voor wie in Engeland waren.

De Pelgrims verlieten het strand en beklommen den heuvel bij 't fort, en tuurden het schip na, dat zoo lang hun woning was. Geen wonder, dat velen tranen in de oogen hadden!

Toen eindelijk het schip als een kleine stip aan den horizon verdwenen was, zei een van hen: „Nu is de laatste band met ons oude vaderland verbroken.”

Het was 5 April 1621.

Maar tijd om er lang over te denken, hadden ze niet. Mannen, vrouwen, jongens en meisjes, voor allen was er werk: spitten en planten, visschen en jagen, houthakken en water halen, ieder had een taak.

Edwin's moeder en de andere vrouwen deden haar best om de huizen van binnen wat gezellig te maken.

De meeste huizen hadden maar twee kamers, de ramen waren van geolied papier — dat was gauw stuk, maar ook gauw weer gemaakt — de grond was harde aarde met licht zand bestrooid.

Sommigen hadden, evenals Edwin's moeder, haar haardkleed uit Leiden meegenomen en dat lag weer voor 't vuur. Aan de muren hingen wapens voor de jacht en ter verdediging.

Elken morgen vóór 't ontbijt, werd in ieder gezin in den Bijbel gelezen. En Zondags (Sabbat zeiden de Pelgrims) werd de trom geroerd. Dat was het teeken om zich te verzamelen voor 't huis van hem, dien ze „kapitein” noemden. Ze schaarden zich drie aan drie; de mannen en jongens met hun musket, de leeraar in zijn predikmantel, tusschen den kapitein en den gouverneur — zoo marcheerden zij naar 't fort op den heuvel, waar kerk werd gehouden.

De mannen en jongens zetten hun musket naast zich neer, en de vrouwen en meisjes hulden zich in de bontvellen, die zij van de Indianen hadden gekocht, want de dienst duurde wel drie uur en 's winters was 't er ijzig koud.

Kort nadat de Mayflower vertrokken was, kwam de gouverneur John Carver op 'n dag uit het veld met een erge pijn in 't hoofd. Een paar dagen later stierf hij.

De Pelgrims begrepen, dat zij dadelijk een anderen gouverneur moesten kiezen. Wie zou het zijn?

William Brewster, bij wien aan huis zij al te Scrooby kwamen in die lang vervlogen dagen, was hun ouderling en leeraar, en hij kon er de taak van gouverneur niet bij nemen. Zijn jongere vriend, William Bradford, die hem altijd zoo trouw ter zijde had gestaan, werd met algemeene stemmen tot gouverneur gekozen.

Tisquantum, hun Indische vriend, kwam dikwijls bij hen. Hij wees hun, hoe en wanneer ze het Indiaansche koren of Turksche tarwe zaaien moesten.

„Als de jonge blaadjes van den eikeboom precies zoo groot zijn als de ooren van een muis, dan moet ge het koren zaaien,” zei hij. „Als de planten gaan groeien, dan gaat ge naar de baai en vangt ge heel kleine vischjes en die legt ge in den grond vlak bij den wortel van de maïsplant. Dan zal de plant goed groeien.”

Terwijl een deel der Pelgrims bezig was met zaaien, ging een ander deel met hun musket het bosch in, om wild te schieten voor hun voedsel, en weer anderen gingen met de sloep en de netten uit om visch te vangen, die moeder de vrouw kon koken of bakken.

Van de vier en dertig mannen en de twintig jongens, die met de Mayflower waren meegekomen, waren er nu na de pest maar over: een en twintig mannen en zes jongens. Maar die werkten zoo hard, dat ze twintig bunders met maïs bezaaiden en zes met tarwe, gerst en rogge. En rondom elk huis was een tuin met bloemen en groenten.

William Bradford besloot om den tijd tusschen 't zaaien en 't oogsten te gebruiken voor nadere kennismaking met de Roodhuiden-stammen, die rondom hen woonden. Hij vroeg aan Edward Winslow, die den eersten keer ook naar de Indianen gegaan was, en aan Stephen Hopkins, wiens zoontje Oceanus geboren was aan boord van de Mayflower, of zij de afgezanten zijn wilden. Tisquantum zou hun tolk zijn.

Ze gingen op weg in de richting van Massasoit's dorp, het opperhoofd, met wien zij dat verbond gesloten hadden. Zij liepen door het bosch en over de

heuvels en kwamen bij den waterval van een rivier. Daar zagen zij voor 't eerst de eigenaardige, puntige Indiaansche hutten of tenten, wigwams genoemd.

De Indianen waren vriendelijk voor hen en gaven hun eten. Verderop aan de oevers van diezelfde rivier zagen zij nog veel meer wigwams en ook kano's op 't water. De zon ging onder en zij sliepen daar dien nacht.

Den volgenden morgen gingen zij verder en kwamen 's middags in het land van den Wampanoag-stam, waarover Massasoit regeerde.

Het opperhoofd verwelkomde de blanke afgezanten te midden van zijn wigwams. Winslow en Hopkins moesten naast hem zitten, en tegenover hen zaten de Indiaansche krijgers, hun ondoorgrondelijke gezichten verlicht door het kampvuur.

De twee blanken lieten het opperhoofd een helder gekleurden soldatenmantel zien en een koperen ketting met een penning er aan.

„Kleed u in dezen mantel en hang den ketting om uw hals,” zeiden ze.

Dadelijk deed Massasoit den mantel aan en hing den koperen ketting om zijn hals. Met bewondering zagen zijn krijgers hem aan.

Het opperhoofd hield toen een toespraak, die door zijn dapperen met gebrom werd toegejuicht en door Tisquantun in 't Engelsch vertaald werd.

Daarna rookte Massasoit met zijn Engelsche vrienden de vredespijp. Terwijl zij daarbij zaten te praten, zei Winslow:

„Toen wij verleden winter hier landden, hebben wij koren in den grond begraven gevonden. Wij wenschen te weten, wien dat toebehoorde en willen het betalen.”

Het opperhoofd knikte en zei, dat hij het zou zien te weten te komen.

Ten slotte werd het tijd om naar bed te gaan. De Engelschen keken niet blij, toen zij merkten, waar de Indianen hen wilden laten slapen. Het „bed” was gemaakt van ruwe planken, die op den grond lagen en

.... lieten het opperhoofd een helder gekleurden soldatenmantel zien.

waarover een mat was gespreid. Dat bed moesten zij deelen met het opperhoofd, diens vrouw en de twee voornaamste krijgslieden.

„Ik was vermoeider van dat bed, dan van de heele reis,” schreef Winslow later.

Nog een dag en nacht bleven zij bij Massasoit. Hij vroeg zelfs, of zij nog langer wilden blijven, maar zij zeiden, dat het tijd was om weer te keeren naar

Geen goud, maar God

Plymouth Baai. Dus verlieten zij de Wampanoag-Indianen en hun wigwams. Om 't land beter te leeren kennen, namen zij een anderen weg door de bosschen terug.

Afgrijzen vervulde hen, bij het zien van duizenden geraamten, die in de bosschen en bij de oevers der rivieren lagen te verbleeken in den zomerzonneshijn. Zóóveel Indianen waren er gestorven aan de pestilentie, die ook onder de Pelgrims geheerscht had.

Eindelijk, doodmoe van hun lange reis te voet, kwamen Winslow en Hopkins bij de Stadsbeek, waarlangs hun eigen blokhuizen gebouwd waren.

Zoo blij als zij waren om weer thuis te zijn, zoo blij waren ook de andere Pelgrims, dat zij veilig en wel waren teruggekeerd van hun bezoek aan de Indianen.

Eén van Edwin's kameraden heette John Billington.

Op 'n avond hoorde Edwin, dat John niet thuis was gekomen. John's ouders waren heel ongerust, en vele mannen gingen uit om hem te zoeken, maar John werd niet gevonden.

John had een heel merkwaardig avontuur. Dit was 't, wat hem overkwam.

Hij was alleen 't bosch ingegaan en had zich te ver weg gewaagd, zoodat hij verdwaalde. Wel probeerde hij den terugweg te vinden, maar niets dan boomstammen en nog eens boomstammen zag hij — ze leken alle op elkaar. Hij had niet geleerd, zooals de Indianen, om zijn weg te zoeken, door naar den stand van de zon te kijken. Ook wist hij niet, dat het mos maar aan één kant van de boomstammen groeide. Hij riep, maar niemand antwoordde.

De zon ging onder, het werd duister. John was moe, hongerig en bang. Hij plukte wat bessen van een

struik, at die, en viel toen van louter vermoeidheid in slaap op den grond.

Den volgenden morgen werd hij wakker en at weer wat bessen en aardbeziën om zijn honger te stillen. Den heelen dag liep hij, en zocht den weg naar huis, maar vond dien niet — en zag geen blanke en geen Roodhuid, niemand ! Niets dan boomen zag hij. De

.... niets dan boomstammen en nog eens boomstammen zag hij.

duisternis kwam, en weer ging hij slapen op den grond. Als hij even wakker werd, hoorde hij den wind ruischen door de boomtoppen, en verder was er om hem heen de stilte van het dichte bosch.

Vijf dagen lang liep John. Vier nachten sliep hij in het eenzame bosch. Eindelijk zag hij iets door de boomen schitteren: 't was de blauwe zee en het gele

zand. Weinige oogenblikken later stond hij aan 't strand en vóór hem strekte zich de wijde zee uit, schitterend in het zonlicht.

Maar ook nu wist hij nog niet, waar hij was en hoe hij thuis zou komen, want het was niet het strand van de Plymouth Baai.

Hij was twintig mijlen verder, aan de Buzzard Baai, maar dit wist hij niet.

Hij liep verder en toen zag hij menschen.

Indianen! Zouden ze hem scalpeeren? Of vastbinden als een gevangene?

Even dacht hij over wegloopen. Maar 't zou niets geven. Ze waren al bij hem, omringden hem, en namen hem mee naar hun wigwams.

't Waren Indianen van de Nanset-stam. Zij hadden nog geen verbond gesloten met de Pelgrims, zoþals Massasoit. Toch waren zij vriendelijk voor John. Ze gaven hem eten en hij mocht slapen in een van hun wigwams.

Het opperhoofd van dezen stam heette Aspinet.

Hij stuurde een boodschapper naar Massasoit om te zeggen, dat een blanke jongen bij hem was. En Massasoit stuurde het nieuws door naar William Bradford in Plymouth.

Dadelijk overlegde Bradford met John's vader, wat er gedaan moest worden. Zij besloten, dat tien van de jongere mannen John te hulp zouden komen. Edwin's vader was er ook bij. De sloep werd in gereedheid gebracht, voedsel meegenomen, en goed gewapend gingen de mannen in de sloep en zetten koers naar de Buzzard Baai.

Toen zij daar geland waren, lieten zij een wacht bij de boot, en de rest trok de bosschen in, totdat zij de wigwams van den Nanset-stam zagen.

Het opperhoofd had al gehoord van de komst der blanken en wachtte hen op, omringd door honderd van zijn krijgslieden. John stond in hun midden.

Eer het opperhoofd den jongen teruggaf, hing hij hem groote snoeren gekleurde kralen om.

Met wat 'n blijdschap vloog John in de armen van zijn vader! En hoe gelukkig was hij, toen hij de Indianen vaarwel kon zeggen en in de sloep zat op weg naar huis en hij al de vragen naar zijn wederbaren beantwoordde.

De volgende dagen was John de held van den dag, en hij werd wel een beetje benijd door Edwin en de andere jongens om zijn avonturen. Telkens moest hij weer vertellen van zijn dagen en nachten in 't bosch en van zijn verblijf bij de Indianen.

VIII.

MOEILIKHEDEN.

Op een dag in November, dus een jaar nadat de Pelgrims geland waren, kwam een Indiaan van den Nanset-stam het bosch uit en liep de straat van Nieuw Plymouth in. Hij zocht den gouverneur Bradford op en zei tot hem:

„Er komt een schip van over de zee naar kaap Cod toe zeilen.”

Dat nieuws gaf 'n heele opschudding. Ze verwachtten geen schip uit Engeland; pas na den winter zou er een komen. Engeland was immers in oorlog met Frankrijk — als het maar geen Fransch schip was en dus een vijand!

Daar dreunde een kanon!

Miles Standish had dadelijk order gegeven om een der kanonnen af te schieten, als een waarschuwingsteeken voor de Pelgrims, die buiten in 't veld aan 't werk waren. Weldra stonden al de mannen gewapend klaar aan 't strand. Het schip kwam nader.

Het voerde de Engelsche vlag!

Dat was een heuglijke tijding! De geweren werden terzijde gezet, en allen verdrongen zich aan de Baai, om het schip te zien binnenkomen.

„Hoe heet het schip?”

„Fortune,” spelde Edwin, die bijzonder scherp in de verte zag.

Toen het nog dichterbij was gekomen, ontdekte William Brewster zijn oudsten zoon aan boord. En Edward Winslow zag zijn broer John op het dek staan. In 't geheel bracht de „Fortune” vijf en dertig nieuwe Pelgrims mee.

Maar wat de Pelgrims van Nieuw Plymouth heel jammer vonden, dat was: dat het schip in 't geheel geen levensmiddelen of zaaizaad had meegebracht. Daarom schreef Edward Winslow een langen brief aan een vriend in Engeland, en dien brief nam de „Fortune” mee terug naar Engeland. Daarin schreef hij, dat in 't vervolg ieder, die naar de Nieuwe Wereld kwam, mee moest brengen: beddegoed, stevige kleeren, een geweer, buskruit en kogels en geolied papier voor de ramen, omdat er geen glas te krijgen was. Ze moesten bedenken, dat de naaste winkel wel vijfhonderd mijl af was van de Plymouth-kolonie, en dat dus zowel kleeren als naaigaren, geweren en boeken allemaal over de zee uit Engeland komen moesten.

Ook waren degenen, die nu gekomen waren, niet allen vervuld van den rechten Pelgrim-geest.

Bradford en zijn mannen gaven bever- en andere

bontvellen, sassafras en hout mee op 't schip om te verkoopen in Engeland en daarmee het geld terug te geven, dat de Pelgrims voor hun reis met de Mayflower geleend hadden.

Jammer genpeg kwam dat alles nooit in Engeland aan, omdat de Fortune even voor de kust van Engeland door een Fransch schip gepraaid werd en de lading buit gemaakt.

De winter ging voorbij, en het voorjaar van 't jaar 1622 kwam. De eikeboomen hadden kleine blaadjes en de kastanjes bloeiden, en de grond werd klaar gemaakt om er nieuw zaad in te zaaien.

In April, daar kwam weer een Indiaan de straat van Nieuw Plymouth inloopen. Hij behoorde tot den Narragansett-stam. In de hand hield hij een bundel pijlen, en daarom heen was het vel van een ratelslang. De Indiaan werd voor den gouverneur Bradford gebracht.

„Wat beteekent dit?” vroeg Bradford aan Tisquantum, die nog altijd zijn tolk was.

„De ratelslang en de bundel pijlen beteekenen, dat Canonicus, het opperhoofd van de Narragansetts, u met oorlog bedreigt,” sprak Tisquantum.

Gouverneur Bradford keek ernstig.

Hij nam de huid van de ratelslang en doorschoot deze op verscheidene plaatsen.

„Breng dit terug aan uw opperhoofd,” zei hij tot den boodschapper, en hij gaf hem de huid met de kogels er nog in. Ook gaf de gouverneur er een brief bij en daarin stond, dat als 't opperhoofd oorlog wilde, hij dan maar beginnen moest — dat de Pelgrims hem niet vreesden en dat hij hen niet onvoorbereid zou vinden.

De boodschapper bracht de huid van de ratelslang aan zijn opperhoofd. Die was zoo bang, toen hij al die kogels zag, dat hij die niet eens in ontvangst wou nemen, en de boodschapper ging weer met de huid terug naar Bradford.

Al liep dus dit met een dreigement af, toch werden de Pelgrims gewaarschuwd om op hun hoede te zijn door een bericht, dat uit het Zuiden tot hen kwam.

Daar, in Virginia, was ook een Engelsche kolonie, en daar waren de Indianen onverwachts binnen gedrongen en hadden over de driehonderd mannen, vrouwen en kinderen, wreed vermoord, met strijdbijlen, pijlen en messen.

Onmiddellijk besloot Bradford in overleg met den krijgsman Miles Standish, dat zij zich moesten beveiligen tegen een overval van de Indianen.

„Dan moeten we maar wat later zaaien, eerst een stevige omheining maken,” zei de gouverneur.

Al de mannen en jongens trokken weer naar 't bosch met hun bijlen en gingen weer boomen hakken — nu niet voor huizen, maar voor een omheining. Ze hakten en zaagden en sloegen palen in den grond, totdat zelfs de sterksten moe waren. Na vijf weken van hard werken was er een sterke, hooge omheining van de kust tot aan het fort op den heuvel en vandaar weer naar de Stadsbeek.

Omtrent dezen tijd begonnen Bradford en Miles Standish te merken, dat Tisquantum niet heelemaal te vertrouwen was.

„Hij is de tong van de blanken,” zeiden de Indianen, omdat zoolang als de Pelgrims de Indiaansche taal nog niet genoeg kenden, Tisquantum hun tolk was.

Tisquantum maakte hier misbruik van.

Hij zei bijvoorbeeld aan het opperhoofd Aspinet, dat Bradford oorlog met hem maken wilde. Dan beloofde Aspinet een groot geschenk aan Tisquantum, als die maken wou, dat de Pelgrims hem niet aanvielen. En daar deze hier niet over dachten, was het gemakkelijk voor Tisquantum om te zeggen, dat hij ze tot vrede had overgehaald en zoo zijn geschenk te krijgen.

Zoo maakte Tisquantum de Indianen ook wijs, dat de blanken een ziekte over hen konden loslaten.

„Die wit-menschen,” zei hij, „zijn toovenaars. Onder hun huizen hebben zij een ziekte verborgen. Die kunnen zij loslaten, als zij willen en zoo jullie allen dooden.”

De Indianen huïden van angst en boden Tisquantum bever- en wolfshuiden aan, opdat hij maar zorgen zou, dat de ziekte niet werd losgelaten.

Tegen Hobomok, een Indiaan, die onder de Pelgrims was komen wonen, zei Tisquantum, dat die ziekte verborgen lag in een gat in den grond onder 't huis van den gouverneur.

Hobomok ging naar Edwin's vader en vroeg of dit waar was.

„Neen,” antwoordde de eerlijke Pelgrim, „wij hebben geen macht over ziekte en dood. Die heeft God alleen.”

Hobomok was heel boos op Tisquantum, omdat die zoo gelogen had. En de Pelgrims waren 't ook. Massasoit en Hobomok wilden, dat Tisquantum ter dood gebracht zou worden. Massasoit kwam woedend bij den gouverneur en bood hem een menigte beverhuiden aan, als hij Tisquantum maar dooden wou.

„Wij Engelschen, verkoopen het leven van anderen niet,” antwoordde Bradford waardig.

Massasoit ging boos weg. Hij zond zijn mes door een

boodschapper, zeggende, dat het gebruikt moest worden om Tisquantum's hoofd en handen af te snijden. Maar het gebeurde niet.

En Tisquantum kwam tot inkeer. „Voortaan wandel-

„Die heeft God alleen.”

de hij oprechtelijk.” Tot aan zijn dood in 't volgend najaar, na een ziekte, waarin de gouverneur hem zorgzaam verpleegde. Hij vroeg aan Bradford, of die bidden wilde, „dat Tisquantum gaan mocht naar den God van de Engelschen.”

Want Bradford had hem verteld van God en den Heer Jezus Christus. En ook de andere Pelgrims, zoodra zij wat meer met de Indianen praten konden, deden dat. Zoo was de zending onder de Indianen begonnen, en waren de Pelgrims getrouw aan hun voornemen, „om ook in die vergelegen streken der wereld het Evangelie van Christus' koninkrijk te verbreiden.”

Negen jaar later kwam uit Engeland John Eliot, die de Indiaansche taal zoo goed leerde, dat hij den Bijbel in het Indiaansch vertaalde.

IX.

NA VELE JAREN.

't Is vele, vele jaren later.

De Mayflower is nog eens teruggekeerd naar Nieuw Plymouth, en een paar andere schepen zijn ook gekomen en hebben nieuwe kolonisten meegebracht uit Leiden en uit Engeland.

Edwin's ouders en de meesten dergenen, die eenmaal de groote reis maakten, zijn gestorven.

Edwin is zelf al een oud man, en nu vragen zijn kleinkinderen hem om het oude verhaal.

Dan vertelt hij van hun wonen in Leiden, van hun eerwaarden leeraar John Robinson, die in de Kloksteeg „leefde, leerde en stierf” — van hun wekenlange, gevaarvolle reis op de Mayflower — van hun aankomst bij kaap Cod, en hoe de Novemberwind, die door de kale boomen gierde, de eenige welkomstgroet was in 't nieuwe vaderland.

„Was er dan geen enkel huis, grootvader?”

„Geen enkel. En 't eerste huis, dat we bouwden, is acht en twintig jaar lang ook onze kerk geweest, waar we op Sabbat Gods Woord hoorden lezen. Pas in 1648 is de eerste kerk gebouwd.

Toen wij er drie jaren waren, hebben we zoo'n droogte gehad, dat al ons koren dreigde te mislukken, en een Indiaan zei: „Die Engelschen zullen nog van honger sterven.”

Toen hebben we ons voor God verootmoedigd en Hem ernstig gesmeekt regen te geven.

En God heeft ons gebed wonderlijk verhoord. Dien heelen dag — 't was in Juli — was het heet en er was geen wolkje aan de lucht. Tegen den avond werd de lucht bedekt en het begon zacht te regenen; zonder storm of onweer hield de regen aan, zoodat de Indianen er verbaasd over waren en de Indiaan Hobomok tot een onzer zei: „Nu zie ik, dat de God van de Engelschen een goede God is, want Hij heeft u verhoord en u regen gezonden, en dat zonder storm of onweer, zooals wij meestal hebben, en waardoor het koren terneergeslagen wordt, maar uw koren staat nog goed — voorwaar, uw God is een goede God.”

„Maar God beproefde ons ook vaak,” gaat grootvader Edwin voort. „Menigmaal wisten we in die eerste jaren niet, waar ons eten vandaan moest komen. Er waren tijden, dat we geen brood hadden, enkel wat schelvisch en een dronk waters. Maar ouderling Brewster gaf ons een voorbeeld in dankbaarheid, want eens toen hij niets op tafel had staan, als wat stukjes schelvisch en een kruik water, dankte hij God toch, dat Hij hem toestond te genieten van den overvloed uit de zee en van de schatten, die in 't zand verborgen waren.”

Dan komt grootvader Edwin er vanzelf toe, om ook

te vertellen van steden als Boston en Harvard en andere, die gebouwd zijn. En hoe de Pelgrims tot een groot volk zijn geworden.

En van John Eliot, die in 1631 kwam en die de eerste zending onder de Indianen werd.

„Wij hadden wel niet vergeten, dat we uit waren gegaan, ook om het Evangelie te brengen aan de arme heidenen, maar hij was de eerste, die de Indiaansche taal zóó goed leerde, dat hij den Bijbel in 't Indiaansch vertalen kon, en hun zoo den Bijbel gaf,” zegt grootvader Edwin.

En later vertellen Edwin's kleinkinderen dat alles weer aan hun kinderen.

Zoo is het oude verhaal gegaan van geslacht op geslacht, onder het volk, dat nu de Vereenigde Staten van Noord-Amerika bewoont.

Het is het verhaal van de Pelgrimvaders, die uit hun land trokken, omdat zij wilden hebben „vrijheid om God te dienen,” en die zochten: geen goud, maar God.

